

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

ויגש צ-ר פל על צוארי בנימן אחיו ויבך ובנימן בכה על צואריו (בראשית, מד, יד).

צואר, צר-או. ונקרא כן מפני שהוא המקום הצר ביותר בקומת אדם. וזהו צר, לשון צמצום. והוא מהות צינור, צר-יון, כי דרך הצינור להיות דק וצר, היפך נהר, רחובות הנהר, היפך צר רחב.

וזהו צורה, כי החומר מצד טבעו מתפשט, והצורה מצירה את גבולות החומר ומצמצמת אותו, בבחינת קצר, ק-צר. וזהו מצורע, צרעת, צר-עת, כי המצורע מצומצם מלבוא אל המחנה, ומסולק ומצומצם משלוש מחנות. וכן עבד נרצע, רצע, רצ-ע. כי ע"י שנרצע נעשה משועבד תחת ידי אדונו בצמצום ואינו יוצא לחפשי. ובבחינת נפש זהו רצון, רצ-ון, נפש כנועה. וכן רבץ, רצ-ב, כנוע על מקומו.

וצמצום בבחינת מקום, זהו מבצר, מב-צר, שעושה חומה סביב ומצמצם את גבולותיו. וכן חצר שסביב הבית, חצר, ח-צר, היא גבולות התפשטות הבית. וכן עיר מקלט

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כה, א ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. ובתרגום יונתן כתב, קטורה היא הגר, דקטירא ליה מן שרויא (אולם באבן כתב וז"ל, איננה הגר, כי כתוב ולבני הפלגשים נתן אברהם, עכ"ל. ועיין מושב זקנים על אתר. ועיין ילקוט איוב, תתק"ד. ועיין ילקוט ראובני, לך לך, אות קמ"א. והוחלף הגר בקטורה, ודו"ק, שנראה יותר שהגר מחם, מצרים). וברש"י על אתר כתב, ומקורו בב"ר (סא, ד) וז"ל, זו הגר, ונקראת קטורה ע"ש שנאים מעשיה כקטורת [מדוע דוקא עתה קוראה קטורה, עיין מושב זקנים (כא, יד) שאחרי שעשתה תשובה נקראת כן ולא קודם לכן. וכן הוא בחזקוני על אתר. וכן הוא ברא"ש על אתר, עיי"ש. ושורש הדברים מפורש בזה"ק (ח"א, קלג, ע"ב) קטורה היא הגר, דהא תנינן, בתר דאתפרשא הגר מניה דאברהם וטעת בתר גלולי דאבוה, לבתר דאתקשרא בעובדין דכשרן, ובגין כך "אשתני שמה" ואקרי קטורה דעובדין דכשר], וש"קשרה פתחה, שלא נזדווגה לאדם מיום שפרשה מאברהם, עכ"ל.

וכתב במלבי"ם על אתר וז"ל, כמו שהעץ יש בו עליו וקליפה וגרעינין ופרי, כן במין האנושי ימצא הלב והפרי שהוא מובחר האנושי שבעבורו נשתל כל האילן ובעבורו נקרא כל היצור, אבל הפרי מעטה נגד העלין והקליפות שהם כלל בני"א גוים ולאומים וכו'. ובזה מספר שכן אברהם עם מה שהוליד את יצחק ונתן לו בת זוגו שמהם יצא הלב והסגולה, והוציא ג"כ עלים וקליפות שיהיו שומרים לפרי. ויש קליפה הקודמת לפרי כטבע התור לדה שתחלה יצאו הסיגים ואח"כ הכסף הנקי וכו', ובערך זה היה ישמעאל שנולד קודם יצחק, ויש קליפה המאוחרת לפרי, ובערך זה היו בני קטורה. ועל זה אמרו במדרש, אשר פרו יתן בעתו, זה יצחק. ועלהו לא יבול, זה ישמעאל. וכל אשר יעשה יצליח, אלו בני קטורה, עכ"ל. ובני קטורה שורש תפארתם הוא יתרו מן מדין (עיין מהרש"א, סנהדרין, צד, ע"א). ועיין פרדס יוסף (בראשית, כט, יב). ועיין זבחים (סב, ע"ב).

אולם מצינו פנים הפוכות לשמה קטורה, כמ"ש בספר הקנה (ד"ה סוד טהרות וט" מאות) וז"ל, בני קטורה, שצריכים הקטרה להבריהם מן המרכבה, הוא שנאמר ישימו קטורה באפיך וכליל על מזבחך, עכ"ל. והרי שלביאורו ע"י קטרת של ישראל מסתלקת ונכנעת קליפת קטורה, וע"ש כן נקראת קטורה. והיא זה לעומת זה, קטורת דקלקול. ובתיקון אברהם העלה את קטורה מהקטרת דקלקול להקטרה דתיקון, כמ"ש בקהלת יעקב (ערך קטורה) וז"ל, ויקח אשה ושמה קטורה, ר"ל שלקח אשה זרה והעלה אותה, עכ"ל. וכתב במגן דוד (אות ה) וז"ל, הקטורת אשר לפעמים עוצר המגפה שנאמר ישימו קטורה באפיך וכו', ולפעמים הקטורת מביא המגפה, עיי"ש. וכתב בספר הליקוטים (חיי שרה, כה) וז"ל, שבני קטורה הם גבורות נמתקות, מפני שעתידים להיות עבדים לישראל לעת"ל, עכ"ל. עיי"ש. וכתב הרמח"ל (בראשית, כה, א) וז"ל, אמרו רז"ל, שקטורה היא הגר, והיא בסוד קליפת נוגה הנתקנת בקדושה, עכ"ל. והוא סוד התשובה שעשתה הגר, בסוד קליפת נוגה ששבה בתשובה, משא"כ ג' קליפות טמאות. ועיין זה"ק (ח"א, קל, ע"א), ודו"ק היטב.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

פלא עליון - אל"ף. אפה, א-פה.

חכמה

אמרו (שבת, קלא, ע"ב) רדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה. ועיין רמב"ם (שבת, פכ"ב, ה"א) וז"ל, רדיית הפת אע"פ שאינה מלאכה אסרו אותה חכמים שמא יבוא לאפות, עכ"ל. ועיין תוס' (ר"ה, כט, ע"ב, ד"ה רדיית הפת). ועיין תיקונים (תיקון סט, קי, ע"א) תלת טיפין, חד אופה במוחא דאיהו לקבל ימינא דאיהו אופה דאיהו שר האופים. ולכאורה זהו ימין שבשמאל, כי שר המשקים בימין ושר האופים בשמאל, כנ"ל ערך קטן צמצום. ועיין גר"א שם.

בינה

עיין שער הפסוקים (וישב) וז"ל, שר המשקים כנגד הקנה שבו מתלבש מוח החכמה כנ"ל, ושר האופים כנגד הושט, ששם מתלבש מוח הבינה (ועיין ספר הליקוטים, שם. ועץ חיים, שכ"ב, פ"ג, מ"ק, ועוד) וכו', והבינה נקראת שר המתפשט בושט, הנקרא אופה, כי הוא האופה כל מאכל, כי דרך בו עובר אל האצטמוכא, עכ"ל.

דעת

נחש. ואמרו (ב"ר, יט, ב) א"ר חנינא בן סנסון, ארבעה הן שפתחו באף ונאבדו באף, נחש, ושר האופים, ועדת קורח, והמן. נחש, ויאמר אל האשה אף (בראשית, ג, א). שר האופים, אף אני בחלומי וכו' (שם, מ, טז). וסימנך, אנקה, ר"ת, אופים, נחש, קרח, המן. ועיין זוה"ק (וישב, קצב, ע"א) כיון דפתח פומיה באף, מיד דחיל יוסף וידע דכל מלוי אינון לאבאשא ובשורה דביש בפומיה. ושורש החרון אף שבשר האופים הוא, באכילה מעץ הדעת בפיתויו של נחש. ובעומק, פרעה - הערף, ושר שלו שר האופים קנה (עיין ערך קטן צמצום). ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, כל ניקתם של הסט"א מהעורף כידוע, בסוד פרעה הערף (מקום הדעת), ומצרים במצר הגרון, וסוד שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, הכל בגרון בסוד התנין, כמ"ש על פרעה, הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול (יחזקאל, כט), עכ"ל.

חסד

אברהם. ועיין רבינו בחיי (וירא, יט, ג) וז"ל, ומצות אפה ויאכלו, מפני שלא הביאו הלחם בסעודת אברהם, באר כאן ומצות אפה ויאכלו, כי בכאן אכלו לחם, ושם היה הבשר מסתלק ראשון כקרבן הקרב ע"ג מזבח, עכ"ל. והבן שאצל אברהם פרסה נדה ונטמאה העיסה, ואין שם אפיה, לשון של אף, כעס, כי אברהם כולו חסד (וישנה בחינה הפוכה, שנחסר תיקון האפיה). ועיין חמדת ימים (הדרת קדש, י). ועיין זוה"ק (תיקונים, תיקון סט, קי, ע"א) תלת טיפין, חד אופה במוחא דאיהו לקבל ימינא דאיהו אופה, דאיהו שר האופים וכו'.

ועוד. האפיה גורמת שאינו מחמיץ (עיין ערך קטן מלכות). ועיין רקאנטי (תצוה) וז"ל, לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותה וגו', כבר רמזתי איסור החמץ, ומשם תשכיל. ורז"ל למדו מכאן במנחות שאפילו השיריים הנאכלים לכהנים הם מצה ולא חמץ, שנאמר לא תאפה חמץ חלקם. והטעם ידוע, כי מדת הכהנים הפך חמץ, עכ"ל.

גבורה

יצחק תיקון תפלת מנחה. ותפלות כנגד קורבנות, ותפלת מנחה אף כנגד מנחות (מלבד שהוא כנגד תמיד של בין הערבים). וכתוב (ויקרא, ב, ד) וכי תקריב קרבן מנחה מאפה תנור. אפה גימט' פ"ו, גימט' אלקים. סוד מוחין דקטנות שם אלקים, עיין עץ חיים (שער כב, פ"ג, מ"ק), ועוד הרבה

באריז"ל. וכתב בספר הליקוטים (וישב, לז) וז"ל, ושר האופים לאלהי-ם דיבנה, ופאה עולה אלהי-ם, עכ"ל. וע"ע שם (מקץ, מא) שכתב וז"ל, שר האופים מצד הגבורה (ששורשה בבינה), עכ"ל. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון סט) וז"ל, ושלחן דביה הלחם בשמאל, ולכן פתח שר האופים באף (עיין ערך קטן דעת) דהוא בשמאלא, וקשין מזונתיו של אדם וכו', בעצבון תאכלנה, עכ"ל.

ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קנג) וז"ל, והוא רזא דמתניתין (פסחים, מח, ע"ב) שלשה נשים אחת אופה, ואחת מערכת ואחת מקטפת, הם סוד מהרי שלש סאים סולת (בראשית, יח, ו), יצחק הוא סוד האופה, אברהם מערכת, שרה היא סוד מקטפת, עכ"ל.

תפארת

אופה, גימ' צ"ב, גימט' הוי"ה אדנות עם הכולל, יחוד ת"ת מלכות, כנודע. ועוד. עיין רד"ק (שמואל, א, יג, יח) וז"ל, וכן בדברי חז"ל ר' מאיר אומר אף הצבוע. ואמרו צבוע זה אפה, ופירוש אפה, אפה, כי כן מנהגם להסתיר אותיות הגרון ונקרא האפה צבוע, לפי שעשוי בגוונים ובמינים הרבה, עכ"ל. ססגונא, תפארת.

נצח

תרי כליות, בחינת נו"ה, כנודע. ועיין זוה"ק (רע"מ, פנחס, רלה, ע"א) ותרין כולין האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמ"קבלין מכנפי ריאה (עיין ערך קטן אבא, אב, ר"ת אפיה בישול), ובו מתבשל הזרע.

הוד

לשון נוי. ואמרו (מנחות, נ, ע"ב) איתמר, חביתי כה"ג, כיצד עושין אותן, רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן, אופה ואח"כ מטגנה, רב אסי א"ר חנינא מטגנה ואח"כ אופה. א"ר חייא בר אבא, כוותיה דידי מסתברא, תופיני, תאפינה נאה. ועיין מלבי"ם (ויקרא, צו, מח) וז"ל, ר"ל יפה, שיהיה איכות וכמות האפיה טוב וגדול, עכ"ל.

יסוד

עיין זוה"ק (בראשית, השמטות, רסא, ע"ב) אופה, יסוד. ועיין ליקוטי ש"ס (פסחים) וז"ל, והאופה הוא היסוד, כי אור לו בציון ותנור בירושלים, עכ"ל.

ועוד. יום שישי. וכתוב (שמות, טז, כג) שבתון, שבת קדש לה' מחר, את אשר תאפו אפו. ומתקנת עזרא שתהא מקדמת ואופה קודם יום ו'.

ועוד. איתא (לקח טוב, וארא) ומצות אפה, קראם מצות, משום שלא הביאה לפניהם מלח. ועיין זוה"ק (ויחי, רמא, ע"ב) שמלח הוא היסוד הממתיק הגבורות דנוק'. וכאשר חסר מלח, אין המתקה ונשאר חרון אף, והוא ומצות "אפה", ודו"ק.

וכל מעשה שר האופים, שחל בו חרון אף ונתלה, נעשה מכח יוסף, שפתר כך את חלומו, שהכל הולך אחר הפה של הפותר. כמ"ש (לקח טוב, וישב, מ, כב) ואת שר האופים תלה כאשר פתר להם יוסף, הוא שאמרו ז"ל, כל החלומות הולכים אחר הפה. ועיין ספר הליקוטים (בא) וז"ל, שר המשקים כנגד הקנה, ושר האופים כנגד הושט שהוא בגבורה, ושר הטבחים כנגד הוורדין שהם באמצע, והם שנים שנוטה לכאן ולכאן, ויוסף הוא הכולל את כולם, עכ"ל. ועיין לקוטי תורה (וישב) וז"ל, ונבאר עתה החלומות של פרעה ושר המשקים ושר האופים, כבר ידעת מה שארז"ל, כי מה ששמח יוסף בחלומות אלו לפי שהם מורין עליו וכו', עכ"ל. ועיין עמק המלך (שי"א, פ"ו).

מלכות

עניא דלית לה מגרמה כלום. לחם עוני. וכתוב (בראשית, יט, ג) ומ־צות אפה ויאכלו. וכתוב (שמות, יב, לט) ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ. היפך שתי הלחם, שכתוב ביה (ויקרא, כג, יז) חמץ תאפינה. ודו"ק שהמצה והחמץ תלוי באפיה, שאם נאפה כבר אינו מחמץ.

ועוד. עיין לקח טוב (וישב, מ, כא) הצרור שנמצא בגלוסקין של שר האופים, לא היה אנוס אלא נתרשל במוראו של מלכות, ומשפט מות לו. ואמרו (שכל טוב, שם, מ, א) ומה ת"ל למלך מצרים, שלא נהגו בו משפט המלך.

ועיין קהלת יעקב (ערך אפה) וז"ל, אפה ר"ת את פני האדון, שנדרש בזהר (בראשית, קמד, ע"ב) על המלכות, עיי"ש בהרחבה עוד רמזים. ועיין זוה"ק (דברים, רנב, ע"ב) כבשן דיליה דאופה ביה נהמא, שכנתא, תמן אתבשל ואשתלים, ובגין דא אין בוצעין אלא מאתר דגמר בישולא.

נפש

מעשה. ועיין מפתח השמות (בא) וז"ל, מעשה אפה, מעשה פאה, מעשה האף והחמה, מעשה הטבע, מעשה האלהים (כולם גימטי שווה, אפה - פאה, האף, הטבע, אלקים), "כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע", עכ"ל.

רוח

אמרו (קידושין, מט, ע"ב) ותשאנה את האיפה (זכריה, ח, ט), זו חנופה וגסות הרוח.

נשמה

סוד איה. א - כתר. י - חכמה. ה - בינה (ונגלה בסוד אהי"ה). ועיין רש"י (תולדות, כז, לג) וז"ל, אפוא - לשון לעצמו משמש עם כמה דברים, עכ"ל. אפוא - איה - פה. ועיין רש"י (מקץ, מג, יא) וז"ל, כל לשון אפוא לשון יתר הוא לתקן מלה בלשון עברי, עכ"ל. ועיין במזרחי (שם) וז"ל, לתיקון הלשון ויפיו, עכ"ל. והבן שזהו בחינת ריבוי בלשון עצמו למעלה מו"ק, בחינת נשמה. ועיין מלבי"ם (ישעיהו, יט, יב) וז"ל, ההבדל בין איה ובין אפוא במלת איה שואל על העצם אם ישנו פה לפנינו (וזהו בחינת נפש רוח שיש בו השגה), ובמלת אפוא שואל על העצם אם נמצא כלל במציאות באיזה מקום בעולם (וזה שייך בנשמה שאין בה השגה, ודו"ק), עכ"ל.

חיה

כתוב (ויקרא, ו, יד) על מחבת בשמן תעשה מרבכת תביאנה תפיני מנחת פתים וגו'. ודרשו (מנחות, נ, ע"ב) תאפינה נא. ועיין מזרחי על התורה (שם) וז"ל, ופירוש נא, חיה, כמו (שמות, יב, ט) אל תאכלו ממנו נא, למדנו שכשיאפנה בתנור תהא נא ולא מטוגנת, עכ"ל.

יחידה

עיין אבן עזרא (צו, ו, יד) וז"ל, תפיני, וטעמו תיקון, ואין ריע לו, עכ"ל. בסוד יחידות. כי כאשר מתקן הדין בשורשו ע"י אפיה, נתקן שורש הצ־מצום ונגלה יחידה - יחידו של עולם. ועיין רשב"ם (שמות, טז, כג) וז"ל, תאפו אפו, אפו היה לו לומר בחטף פתח קטן, כמו מן אכל אכל, מן אמר אמר, מן אפה אפה, לשון ציווי, אלא בשביל שאינו מחובר לאחריו אלא מנוגן ברביע שהוא מנגוני המלכים, לכן נקוד בצירי, ולא מצאתי דוגמתו, עכ"ל. ועיין ערך קטן א"ס.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אחד מהם הוא בצר, ב-צר, כי עיר מקלט הוא מעין מבצר שאי אפשר לו לצאת ממנה עד מות הכהן הגדול.

והצמצום הגמור בנפש הוא רציחה, רצח, צר-ח. ולכן יש אותיות צר בנבוכדנצר, וכן בלטשאצר, על שם היותם רוצחים. והדרך לרצוח בדבר צר וחד. וכן יש כח בפה להרוג, כמ"ש אצל משה הלהרגני אתה אומר. ומעין כך מספר לשון הרע הורג שלשה, והוא בחינת צפור, כמ"ש חז"ל, צר-פו. ודיבורו בבחינת חרצובות לשונו. חרצב, חב-צר. ובתיקון מתהפך, כמ"ש נצר לשונך מרע, נצר, נ-צר (והיפך צרח, צר-ח), והיינו שמצמצם פיו מדיבורו ושותק. וצמצום חלקי הוא בבחינת צעיר, צר-עי, כי הצעיר עדיין מצומצם ואינו נתפשט בהתחברותו לאנשי העולם.

והיפך דבר צר שהוא עומד לעצמו ולכך בלתי מתפשט לזולתו, יש בחינת צרור, היינו חיבור חלקים קטנים וצרים, צר-ור. בבחינת חיבור פרוטה לפרוטה, שע"ז כתוב וצרת הכסף בידך. וזהו צרוף, צר-וף, מצרף החלקים. והכח שמצרפם הוא היפוך צר לרץ, צר אינו מתפשט לזולתו, רץ מתפשט לזולתו. וזהו בחינת רצון, רצ-ון, בבחינת "רצוי אחיו", רוצה ומצורף לאחיו. וזהו פרץ, פ-רץ, שע"י הפירצה נעשה ריצה והתפשטות לזולתו.

וזהו חצוצרה, חצוה-צר, שנועד לאסוף המחנה, לעשותם צרורים זה עם זה. ועיקר בחינה זו שכל העם צרורים זה עם זה הוא בארץ ישראל, ארץ, א-רץ, ושלמות דיניה כאשר רוב ישראל עליה, היינו שצורת בקרבה את רוב ישראל.

וכאשר מצורפים כל החלקים יחד, זהו בחינת צור, צר-ו, ונעשה בחינת חוזה ותוקף. ויתר על כן, הפיזור שורשו בחשך, כי בחשך נראה הכל כנפרד. אולם באור נראה ונגלה צירוף הדברים, בבחינת משיכיר את חברו. ואזי באור כאשר מצורפים החלקים נעשה בחינת יצהר, יה-צר.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף

אוצר, אליצור, אצר, עצר, רבץ, חצר, רצח, בצרה, חצור, חצוצרה, מצער, חרץ, בלטשאצר, מערצה, מצור, צהרים, צואר, מרצע, עצרת, פרצות, צמר, צנור, צוער, בציר, בצר, צרור, צפרדעים, צפרן, תרצה, חצרוני, רצון, ברצו, יצר, מבצר, מלצר, יצהר, יצהרי, מצרים, מצרע, פצר, מצר, מצור, צור, פרוצה, פרצו, צרעה, צרעת, צרפים, צפירה, צריח, קציר, קצר, רחצה, צר, קוצר, חצור, חצצה, חצרון, רצון, רצפה, נבוכדאצר, נצרת, עריצים, צופר, מצור, צחר, ציר, ציער, צירם, צור, צפור, רצו, שנאצר, רצון, צפיר, רצע, רצף, שראצר, חצור, חצצה, חציר, חצון, חרצבות, צרף, יצחר, חצרמות, כצר, כצרו, עצר, ששבצר, נבוכדנאצר, נצר, צור, פדהצור, מצור, צוריאל, צורישדי, צורף, צוער, צהר, צמרת, צנתרות, צחר, צורי, צרויה, צרוע, צפר, צעיר, ציר, צרף, צרפת, צרור, צר, צער, רצון, צרר, צרח, צרבת, ערוץ, רחץ, רצין, פרץ, צרי, שרץ, הרצוץ, ארץ, חרוץ, רצוא, רחץ, חרץ, שרץ, פריץ, פרץ, עריץ. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ועתה צריך שתדע ענין אחר כי כמו שבאורך יש חח"ן בקו ימין כן ברוחב כלול מכולם: הדברים נתבארו במ"א והרב מאריך לבארם בהרחבה ונבאר בקצרה. כפי שהתבאר, שורש האורך הוא באריך, ושורש העובי הוא בעתיק, הם הא' והע', שהם שורש כל הקומה כולה, וזה סוד ב"ד הגדול שיש בו שורש מדין א' ומדין ע'.

והענין כי אין דבר שאין בו נרנ"ח והם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנ"ל והם בחי' מלכות נה"י חג"ת חב"ד כי כל א' מאלו הם במדרגה בפ"ע כמ"ש בע"ה: והיינו כי יחידה היא עצם הדבר² והנרנ"ח הם בחי' תוספת, והם ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. והיינו ששורש 'התוספת' הוא ע"ב מלשון עיבוי, שורש הרוחב, שורש מציאות העובי, מדין עתיק, כי עצם הדבר הוא שם הוי"ה פשוט, והמילוי הוא שורש מציאות העיבוי, ומדין אריך הוא מתפשט לאורך³. מדין עתיק ע"ב, עובי. מדין אריך, אב.

והיינו כי היחידה היא בבחי' נקודת אמצע, כלומר, שממנה מתפשט, הן בצידה נרנ"ח בעובי, והן תחתיה נרנ"ח באורך, אבל היחידה עצמה היא למעלה מבחי' האורך והעובי, ודו"ק.

ובדקות יותר, יש ב' קצוות, א: בחי' אורך שהוא בבחי' השתלשלות והוא מתגלה ע"י המ"ה שמתגלה לתתא באבחנה של ב"ן, בסוד האר"כה עד לתתא, שהאב בסוד 'אדם' שהוא גימט' מ"ה הוא מוליד הב"ן, בחי' סוף ההתפשטות. ב: שורש הע"ב שורש העתיק שהוא שורש העובי, שורש העיבור, ומתגלה בבחי' ס"ג שהוא האימא.

צמח. ולא אמר יחידה, מפני שהוא בחי' כתר, ואין הכתר מן הפ"צ צמח רק מן הת"ת של הפרצוף העליון ממנו, כנודע: ועיין מה שהתבאר לעיל בהרחבה, בחי' הכתר מצד כלי הכתר ומצד האור. ובענין מש"כ שלא הוזכר הכתר, היינו כי הכתר שהוא בסוד עתיק. ואריך, הוא הכתר עצמו, וממנו הנרנ"ח מתפשט, מדין אורך ומדין עובי, ודו"ק כנ"ל בדברינו.

לכן גם בעובי צריך שיהיה בחי' הנ"ל כנ"ל כי יש באיברים גובה ועובי שהם אורך ורוחב: הוזכר 'גובה' היינו מתתא לעילא, 'אורך' היינו מלעילא לתתא. 'עובי' הוא מזרח ומערב, ו'רוחב' הוא דרום וצפון. והענין כי כל פרק ופרק וכל בחי' ובחי' מאלו הנ"ל יש עור ובשר וגידין ועצמות והעור הוא מלכות המקפת הכל ונעשין כמין בית לכולם בסוד אין בית אלא אשה שהיא שם ב"ן: בכללות 'הבית שמקיף לכל' שייך גם לכתר וגם למלכות. והיינו כי יש ב' בחי' מקיפין, יש מקיף תחתון ויש מקיף עליון, הכתר הוא בחי' מקיף עליון בסוד 'מקיפין', והוא מה שהיחידה שורה בבית'. והמלכות היא בחי' מקיף תחתון שהוא הבית עצמו בחי' הכלי, וכפי שמבואר בזהר שהמלכות היא הבית לתתא.

אחר כך הבשר בסוד ז"א מ"ה: כי 'אדם' נקרא ע"ש 'בשר ודם', כלומר חיצוניותו 'בשר', ופנימיותו מצד התנועה הוא דם, כי הדם הוא הנפש. סוד 'בשר' מתהפך לאותיות 'שבר', וכבר הוזכר שאכן מצד הקלקול זה שבר, והוא כח התאוונת דקלקול, בסוד כי תאווה נפשך לאכול 'בשר', לעומת כך מצד התיקון הוא בשר מלשון 'בשורה', בחי' מבשר טוב.

1 ע-עובי, יושבים בצורת עיגול-עובי, כחצי גורן עגולה. ואחד "על גבם", וזהו מדין אורך, 'אב' ב"ד.
2 וכפי שמתבאר להלן בביאור הגהת הרב צמח.
3 כמבואר עוד להלן בהרחבה.
4 והחיה בבגדים, ונר"ן במל"ך.

ואח"כ הגידין בסוד אמא ס"ג: בסוד 'דברים קשים כגידין', בסוד אימא, אך לא קאי על הס"ג הכללי אלא על ס"ג דס"ג.

ולכן בתוכן בחי' אודם: בסוד אימא בסוד ס"ג דס"ג, שהיא שורש למלכי אדם שנשברו. אולם ע"ב דס"ג אינו במדרגת גידין, דע"ב דס"ג הם אורות אח"פ, אך ס"ג דס"ג שהם אורות העיניים הם בחי' הגידין.

ואח"כ העצמות בסוד הלובן אבא ע"ב: העצמות מצד פנימיותם הוא המוח שבהם והוא בחי' הלובן בסוד הכתר, אולם מצד חיצוניותם הם בבחי' חכמה בסוד קו ימין, ע"ב-אבא, בסוד א"ב הוא שורש הא"ב שנעשה בחי' אורך בסוד האלף בית, והע"ב שורש העיבוי כנ"ל.

והנה כל א' מאלו הד' בחי' יש בו ג' בחי' כי הבשר יש בו חיצון ואמצעי ופנימי כנ"ל כי אין דבר שאין בו רת"ס⁵ בענין האורך וכן בעובי וכן הוא בעור ג' עורות זה לפנים מזה ושלשתן עור א' וכן בגידין ג' קליפין⁶ זו תוך זו ושלשתן גיד א' וכן בעצמות ג' קליפין ושלשתן עובי של העצמות והבן זה היטב: מצד העובי הוא בחי' חיצון אמצעי ופנימי, ופעמים האמצעי נקרא תיכון, והיינו כי 'תיכון' הוא מצד שהוא בחי' עצם נקודת האמצע שכוללת בתוכה את הצדדים, ו'אמצעי' הוא בבחי' 'ממוצע'⁷ בין חיצון לפנימי.

והנה בחי' חיצוניות שבעור בשר גידין ועצמות הם הנה"י שבהן, ובחי' הב' הם חג"ת שבהם ובחי' (הג') הפנימית הוא חב"ד שבהם: חיצון הוא בבחי' נה"י שהוא 'לבר' בחי' 'חוץ'. בעומק כל חוץ הוא מל-שון מחיצה-חציצה, בסוד 'מחיצה בניהם'. ובעומק מה שמבדיל בפר-על בין החוץ לפנים הוא בחי' חג"ת⁸ בחי' ממוצע בין החיצון לפנימי, כלומר נקודת האמצע יכולה להיות בבחי' 'מבדיל' או בבחי' 'חיבור' בסוד דעת המבדלת ודעת המבחרת. והוא מה שבמעשה בראשית הרקיע שהוא האמצע' הבדיל בין המים העליונים למים התחתון-נים, ומאידך 'רקיע' מלשון 'עיקר' מצד שהוא עיקר המחבר בין מים עליונים לתחתונים. ובחי' חב"ד הוא בחי' פנימי שהוא בחי' 'מחשבה' שאין אדם יודע מה במחשבתו של חברו.

והנה העובר יש בו עור ובשר וגידין ועצמות, אמנם הם דקין כי עדיין אין בהם רק בחי' חיצוניות שבכל בחי' מהם, והוא בחי' הנה"י

5 הוא מלעילא לתתא, אולם מתתא לעילא הוא סת"ר.

6 יתבאר להלן מהו בחי' 'קליפין'.

7 מיהו בעומק גם 'תוך' הוא בחי' 'מתוך' בין חיצון לפנימי, אך הוא מצד מה שהוא כולל את שניהם, ודו"ק.

8 ובדקות יותר עצם המבדיל הוא החג"ת אך המבדיל בפועל (כמבואר בזהר שהוא בחי' הרקיע המבדיל) הוא סוד הפרסא שהיא באלכסון מהחזה לכנגד מקום טבורא היא בחי' הממוצע שמבדיל ומחבר בין החב"ד לנה"י. והיינו כי יש בחי' אמצעי מדין חלל והוא מדין תיכון, ויש בחי' אמצעי מדין מדרגה אמצעית בניהם והוא מדין פנימי, ויש מה שהוא נבדל מכח מחיצה בניהם והוא מדין חיצון.

הכוללים שגם הם מולבשים בנה"י שלהם, והם הגורמים שהחג"ת שהיו במדרגת העיבור מקופלים יגדלו ויתגלו.

כי הם החסד והנצח שיש בפ"ע של נצח הכללי וכו' הרי ו' בחי' של קו ימין דנצח הכללי וכנגדן בקו השמאלי הוא הכללי וכנגדן ו' בחי' בקו האמצעי יסוד הכללי הרי עתה שיש בחי' ו"ק בנה"י הכללי: כל זה הוא נה"י הכללי, וכנ"ל שהחג"ת הכללי שגם הוא התגלה בנה"י דפרטות דיליה גורם שגם הנה"י הכללי גם הוא בפרטות יהיה בו ו"ק דפרטות.

ועוד נגדלין גם בחי' של החג"ת הכללי שבתוכם והם ג"כ בחי' ו"ק שבהם כי הם חסד ונצח שבפ"ע של חסד הכללי וכו' ונמצאים עתה ב' בחי' זו תוך זו בכ"א יש בו ו"ק: כלומר החג"ת הכוללים מתלבשים בנה"י דפרטות שלהם אולם החג"ת הכוללים גם הם מתלבשים בנה"י הכוללים, וזה האבחנה שהכל במדרגת נה"י, בין בכללות בין בפרטות של כל מדרגה, ואין כאן בעלמא דידן אלא גילוי של נה"י כנ"ל, ודו"ק. והנה עתה הבחי' החיצונה שהוא מנה"י הכוללים כל בחי' מהם נגדלות באורך ובקומה: באורך היינו מלעילא לתתא ובקומה מתתא לעילא.

כי אז הנצח שבו היה נצח שבפ"ת ועתה נגדל גם החסד שבפ"ת וכן נגדל החסד שבפרק אמצעי ונגדל החסד שבפ"ע, ונמצא כי מוח החכמה של העיבור היה נצח של פ"ע ועתה נגדל מוח זה והוא חסד שבפ"ע וכן ע"ד זה בקו שמאלי וכן בקו האמצעי נמצא כי המוחין דעיבור נגדלו גם הם עתה: כלומר כאשר הוא נעתק ממדרגה של עיבור למדרגה של יניקה, כלומר לא רק שמתווסף לו חלק עליון ע"ג החלק התחתון, אלא שגם הנה"י התחתון נגדל לו"ק פרטיים, והוא נעשה ע"י מה שהגדול מאיר לקטן בבחי' להזהיר גדולים על הקטנים.

ובזה תבין מ"ש בספרינו כי בעיבור המוחין בסוד אלם וביניקה נשלמו ונעשו אלה"ים: בעיבור חסרה הארה של י"ה ולכן הוא 'אלם', וביניקה נעשה הארה של י"ה ונעשה אלה"ים. ועומק הענין הוא כי הרי י"ה הם מוחין, וצ"ב כי ביניקה הוא רק ו"ק והיכן יש גילוי של י"ה, אלא הוא מה שביאר הרב לעיל שמה שמתחלה היה במדרגה של חכמה חיצונית אליו, כשהוא גדל היא נעשית חסד שנכנס לתוכו וכעוה"ד בבינה שנעשית גבורה, ובזה מתגלה שהמוחין נכנסים לתוכו, כלומר הוא מקבל הארה של י"ה בתוכו, תוך הו"ק, והוא הטעם שמי'אלם נעשה אלה"ים, ודו"ק.

והענין כנזכר באדרא (דף קל"ה) ז"א נקרא אלה"ים בערך עתיק הנקרא הוי"ה, ונודע כי ז"א הוא בחי' ו"ק של כללות האצילות ונמצא א"כ כי כל בחי' המוחין הם הויו"ת וכל בחי' ו"ק הם אלה"ים. ביאור הדבר כי אפילו הו"ק שיש במוחין עצמו למעלה נקרא אלה"ים: והיינו שבערכין כל מדרגה עליונה היא הוי"ה ומדרגה עליונה היא אלה"ים. בלשון אחר, המוחין דקטנות הם אלה"ים¹² והמוחין דגדלות הם הויו"ת¹³. וכמו שחידד הבלח"י שגם הו"ק דגדלות נקראים אלה"ים בערך לג"ר דגדלות שהם הויו"ת, כלומר מש"כ הרב כי ז"א הוא ו"ק דכללות היינו שהוא אלה"ים, כלומר כללות שם אלה"ים, אולם גם במדרגת הגדלות הו"ק שבהם הוא ג"כ שם אלה"ים בערך הג"ר שבהם.

וזהו הטעם שביניקה נקרא אלה"ים המוחין שבו והבן זה: כלומר

12 כלומר הכלי, אבל האור הם הויו"ת.

13 כלומר גם הכלים.

שבהם. וגם בחי' נה"י אלו הם ע"ד הנ"ל בנה"י בענין האורך, כי הם הנה"י שבנה"י וכנ"ל ע"ש. וכשנולד אז נכנסים בו בחי' חג"ת דכ"ללות הז"א והם מתלבשין תוך הנה"י דכללות ז"א שהם בחי' העיבור כנ"ל: כלומר החג"ת לא מתגלים כמציאות לעצמם אלא מתגלים בהתלבשות בנה"י. והתבאר לעיל בהרחבה, שמדרגת ז"א ביסודו הוא נה"י, כי הוא יצא תג"ת, והיינו כי יסודו תלת, ואע"פ שיש לו ו"ק, בעומק הוא בחי' חג"ת שכלולין בנה"י. וכן כשהוא מקבל חב"ד, הם חב"ד שכלולים בחג"ת שכלולין בנה"י, והרי שבעומק הוא נשאר במ"דרגה של תלת, ודו"ק.

ושורש היחס לעלמא דידן הוא, שאור א"ס בסוד י"ס כמוסים במא"צילן הם עשרה, הקו שהוא אותיות ו"ק הוא בסוד ו"ק, וא"ק בסוד נה"י. והיינו שאמנם עיקר היחס המצוי ברוב המקומות הוא יחס של עולם תחתון לעולם עליון שהעליון הוא ג"ר והתחתון הוא ו"ק, אך בעומק עיקר היחס הוא יחס של ג' עולמות, שהעליון הוא י"ס, האמ"צעי הוא ו"ק¹⁴, והתחתון¹⁵ הוא נה"י, הוא היחס העמוק לבריאה.

וקודם שנכנסו אלו מתפשט הז"א ממה שהיה בעיבור שהיה מקו"פל כנ"ל ועתה נגדל ונעשה ו' ארוכה בלי' ראש באופן זה. כי כל הג' נצחים נתגלו זה למעלה מזה וזה למעלה מזה בסוד חח"ן וכן הג' הודות נתגלו בסוד בג"ה וכן הג' יסודות נתגלו בסוד דת"י והרי יש בו עתה כשנולד ט' בחי' אותן עצמן שהיו היותו בעיבור בלבד אלא מה שהתחדש הוא שנתגלו כולם ונתפשט ממה שהיה מקופל בסוד ג' כליל בג' כנ"ל: כלומר הנה"י עצמם הם אלו שמתפשטים וגדלים ונעשה ו"ק שיסודו נה"י, כי החג"ת רק מתלבשים בנה"י. וכך הוא גם ביניקה ובמוחין כמבואר להלן שהכל הוא בסוד נה"י. ולכן כל מה שמתחדש הוא רק בחי' גילוי, ולא חידוש שנעשה קומה בעצם אלא הכל נשאר בבחי' נה"י.

וכל זה התפשטות נעשה ברגע (א') שהוא בצאתו מרחם אמו כנ"ראה בחוש העין: כלומר במציאות כשהוא נולד אבריו נפשטים לעו"מת מה שהיו מקופלים בהיותו עובר במעי אמו.

ואמנם אח"כ ע"י היניקה התחיל לגדל יותר ונכנסו בו החג"ת הכו"ללים של ז"א: היינו חג"ת עצמם של ז"א ולא חג"ת דנה"י שהיו כבר בלידתו.

והנה גם בהם יש כ"ז בחי' כנ"ל בנה"י הכוללים: נחדד ונבהיר שבנה"י הכוללים בזמן העיבור כשהוא היה בסוד תג"ת והיה מקופל הוא היה בסוד האורך שהיה מקופל בעובי, והיינו מחמת שהוא בעיבור בסוד העובי, ולכן מתגלה שהאריך מתבטל להעתיק, וכאשר הוא נולד אז עתיק מעתיק אותו מבחי' העיבור ליניקה, ואז מתגלה האורך של הקומה, ואז העתיק מתבטל להאריך, ודו"ק.

ואמנם תחלה לא נכנסו רק הט' בחי' שהם ג' הנצחים וג' הודות וג' יסודות שיש בהם ונתלבשו ט' אלו בט' של העיבור והנה אע"פ שט' אלו הם ג"כ בחי' נה"י כנ"ל עם כל זה הם מבחי' חג"ת הכוללים: והיינו כי גם חג"ת הכוללים מתלבשים בפרטות בנה"י דפרטות שלהם.

ולכן יש בהם כח שגם הט' בחי' של העיבור שהוא בחי' נה"י לבד נגדלו בבחי' חג"ת שבו שהם ט' בחי' אחרות: כלומר, מעיקרא החג"ת והחב"ד היו מקופלים בתוך הנה"י, ואח"כ כשמתגלה החג"ת

9 בחי' א"א.

10 בחי' אר"א.

11 בחי' ז"א.

רה מלשון 'עובר', בחי' "יום עברה היום ההוא", שורש למציאות של עבירות. והוא קיפול שיורד למדרגה של עיבור שהוא שורש לעבירה, וע"י קיפול זה, הכל נמצא בסתימו, באופן של תג"ת והמדרגות אינם מתגלים. וזהו עומק כח הפיתוי הגנוז בעבירה, כי מכח המדמה נראה לו שכל המדרגות גנוזות בדבר וזה מכח הקיפול, ודו"ק.

ובעומק מצד מהלכי התיקון, לפי מה שהתבאר שכל מה שנמצא באורך נמצא בעובי, ומצד האורך כל מדרגה היא עולם לעצמו וכ"ש מסתיים עולם מתחיל עולם חדש¹⁵, אך מצד העובי כל המדרגות נמצאות באותו מקום, הוא בחי' קיפול דתיקון, והוא בחי' יעקב ששכב במקום אחד וכל הארץ מקופלת תחתיו, כלומר התגלה לו מדרגה של עובי, 'יעקב' שיש בו אותיות ע"ב הוא בחי' מדרגה של 'יעיבוי'. ואמנם מצד התחתון נקרא יעקב בחי' 'יעקב' מצד עצם עביות הדבר, מלשון עקב-עיבוי, אך מצד התיקון הוא בחי' שהכל מתגלה בבת אחת. אולם שם ישראל, לי-ראש, הוא בסוד אורך, קומה.

הוא המדרגה שאמר איוב "מי יתנני כירחי קדם כימי אלוי"ה ישמרני" ופירשו חז"ל בגמ'¹⁶ שאין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים, שאלו ירחי לידה שמלמדין אותו כל התורה כולה, כלומר כיון שהוא במדרגה של עובי אז הכל נמצא בבת אחת, ולא באופן של ב' הלכות ועוד ב' הלכות כדברי חז"ל, ודו"ק.¹⁷ ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עץ חיים

לקבל את הסיכומים הקודמים, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

15 ובפרט לשיטת הלשם שאין ירידה מעולם עליון לתחתון אלא בסוד טיפה זרעית.

16 נדה ל':

17 וב' הבחנות אלו של אורך ועובי מתראים בעשרת ימי תשובה, שמצד אריך הוא בחי' י"ג מידות של רחמים, בפרט לבינונים שתלויים ועומדים, כמו שביארו חז"ל שהם תלויים ועומדים מדין 'מאריך' אפיה, והוא מדין האורך, מלעילא לתתא. אולם יש גם בחי' מתתא לעילא שהם י' פעמים בי' ימים שנהגו לומר שיר המעלות ממעמקים, שהם בחי' י' עומקים מתתא לעילא כמבואר בספר יצירה. מאידך מתגלה גם בסוד העובי, בבחי' "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", כלומר שהקב"ה נמצא קרוב בי' ימים האלה, והיינו כי הכל נמצא במדרגה של עובי כנ"ל. כלומר, כי כל השנה כולה עיקר הגילוי הוא מדרגת האורך, וכל אחד נמצא במדרגה שלו בלבד, אך בעשי"ת מתגלה תפיסה של מדרגת העובי ששווה לכל, ובעומק הכל נמצא בבת אחת. בלשון אחר, זה נקרא ציבו"ר ר"ת צדיקים בנונים ורשעים, שכולם מקובצים יחד.

ובמדרגה של 'זמן' הם בחי' י' ימים שהם 'עובי של הזמן'. ובעומק הוא המציאות של הימים האלה שיש נסירה כמבואר בשה"כ מר"ה עד יו"כ, ואח"כ יניקת מלכות-נוק' מאימא, ה' מדרגות נרנח"י, וקבלת החסדים הפנימים מיוה"כ עד סוכות, ומסוכות שמאיר האור של המקיפין עד שמחת תורה שאז היא בסוד 'יחבק לה בעלה'. היינו כי בנסירה ז"א ונוק' היו בעובי אב"א, מאידך כשהיא מקבלת מאימא עילאה היינו שהיא מקבלת ממדרגה שמעליה בסוד האורך. ואח"כ בין יו"כ לסוכות ומסוכות עד שמח"ת הוא הארת המקיפים שאז חוזרת לקבל בסוד עובי שהמקיפין הם עובי, ודו"ק.

מה שביניקה גם המוחין שבו נקרא אלה"ים הוא כי שורשו הוא בו"ק דגדלות שהם אלה"ים כנ"ל, כלומר הו"ק הכוללים שורשם בו"ק של עליון שהוא אלה"ים.

ואמנם בעיבור שהיו ג' קצוות נה"י לבד היה אלם לבד כי ירכין אינון סתימין כנוצר בפרשת תצוה וביניקה נשלמו ו"ק: מה שנקרא אלם היינו כי לא היה בו הארה של ג"ר, של מוחין, הארה של די-בור בסוד 'פיה פתחה בחכמה'. וביניקה שנשלמו ו"ק אז הוא מתחיל לדבר, והוא מכח החכמה והבינה שהפכו להיות חסד וגבורה כנ"ל, שאז נכנס הארת המוחין לתוכו, ולכן מתחיל לדבר.

אז נגמרו שם אלה"ים: והיינו כי בעיבור עיקר המדרגה היא אלם, וביניקה עיקר המדרגה היא אלה"ים, ובגדלות עיקר המדרגה היא הויו"ת.

והנה כל זה בבחי' חיזוניות שהם נה"י דכללות דז"א, וכן הע-נין בבחי' התיכונה שהם חג"ת דכללות גם הוא על דרך זה נקרא אלה"ים המוחין שבהם שהם חסד נצח גבורה הוד ות"ת ויסוד שיש בג' פרקין עליונים מט' פרקין שיש בחג"ת כנודע ואלו נקראו מוחין דיניקה כי כבר יש בה כללות חסד ונצח בכל ג' פרקין של קו ימין שהוא חסד וכללות גבורה והוד בכל א' מהג"פ דבקו שמאלי שהוא גבורה וכללות ת"ת ויסוד בכ"א מג"פ הת"ת שהוא בקו האמצעי: והיינו דמירי במדרגת נה"י דז"א שהוא מדרגת העיבור, ומדרגת הני-קה היינו יניקה דעיבור, ומה שיש במדרגה זו בחי' מוחין היינו מחמת שמה שהיה חכמה ובינה נעשו חסד וגבורה ונכנסו לתוכו בבחי' מוחין.

והנה כמ"ש שנגדל עתה באורך גם הגדיל בו ברוחב והעובי: אמנם ההגדלה היא גם באורך בסוד אריך וגם בעובי בסוד עתיק, אולם מתחלה עיקר ההגדלה היא בעובי, והוא סוד העיבור¹⁴, ואח"כ במדרגת אריך נעשה הגדלה בקומתו.

כי עד עתה עוביו מנצח ועתה יש חסד בתוכו בקו ימין וכן בקו שמאל וכן בקו אמצעי יש בהם גבורה ות"ת: כלומר מתחלה העובי היה מתוך המדרגה שלו עצמו בנצח, ואח"כ מתגלה בעצם מדרגת החג"ת שנעשה מציאות של עובי.

וכמ"ש כי יש בבחי' החיזוניות של נה"י הכוללים ד' בחי' שהם עור ובשר וגידין ועצמות אלא שהם בבחי' החיזוניות בג' בחי' והקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד' הנה כן בזאת הבחי' התיכונה של חג"ת הכוללים יש בהם ד' בחי' עור ובשר וגידין ועצמות והם בבחי' התי-כונה שבהם שהיא הקליפה האמצעית מג' הקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד': לשון קליפה הוא כדלעיל שהוא מצד שמסתיר את הדבר, כי קליפה הוא מלשון 'קיפול', שעי"ז מסתיר את הדבר, כלומר, מצד התיקון הוא בחי' הקיפול שמצינו דוגמתו במה שקיפל כל א"י תחת יעקב. עומק הדבר הוא כי הקיפול דידן הוא בחי' עיבור שהעובר מקו-פל ראשו בין ברכיו, בסוד העובי, הוא מציאות צורת הקיפול, ומהות הקיפול היינו אחד ליד השני. ולעניינא דידן בחי' הקליפה המוזכרת כאן היינו שהיא משפילה את מדרגת המוחין למדרגת עיבור והוא נעשה ע"י הקיפול.

לעומת כך מצד הקלקול, הקליפה מפתה את האדם לעבור עבי-

איה

איה - איה נאמר כמה וכמה פעמים, בתחילה זה נאמר לגבי שרה - "איה שרה אשתך", וכן זה נאמר אצל עקידת יצחק, "ואיה השה לעולה", ועוד. **שאלת "איה" כפשוטו, ובשורש - תשם א-ה-י-ה** השורש של המילה **איה** היא בעצם, משם א-ה-י-ה, שיעקר השם א-ה-י-ה הוא מאותיות איה, רק שהה' בא-ה-י-ה, מוכפלת. - כמו שבשם הוי"ה, הה' מוכפלת, כך גם בשם א-ה-י-ה הה' מוכפלת. ונמצא, שיעקר שם א-ה-י-ה הוא אותיות **איה**.

ולפי"ז, הגדרת **האיה**, מהי שאלת **האיה**, שאלת **האיה** מגיעה מכח השורש העליון, משם א-ה-י-ה שעניינו דבר שעתידי להיות, "אנא זמין למיהווי" כלשון חז"ל, ומאותו מקום של שורש הדבר, שהוא עתיד להיות, והוא עדיין איננו, מתגלה עומק של שאלת **איה**.

כלומר, כפשוטו, הגדרת שאלת **האיה** היא, שהדבר קיים, הדבר נמצא בערכינו שלנו, ורק האדם לא רואה אותו, הוא נעלם מעינינו, כמו בגדרי אבידה, מעין כך, כל הסתר שקיים, חל עליו השאלה של **איה**, ובדוגמא שהוזכר, שנאמר "איה שרה אשתך ויאמר הנה באוהלי", היא נמצאת, רק לא ראו אותו, וכן ב"ואיה השה לעולה", [אלא שבעומק, שם לא היה שה, רק מה שנאמר לאחמ"כ "והנה איל אחר נאחז בסבך קרניו"], ומכל מקום, כפשוטו הגדרת **האיה**, שהדבר קיים, הוא נמצא, רק שאנחנו איננו משיגים אותו בחושינו שלנו, בראיה וכדו', שהדבר נעלם, נסתר, אז שואלים שאלת **איה**.

אבל לפי המתבאר, הגדרת **האיה** מתחיל מהמקום הנעלם יותר, כלומר מהשורש של עצם קיום הבריאה, יש את ה"קודם שנברא העולם". יש את ה"משנברא העולם". יש את הממוצע בין ה"קודם שנברא העולם" ל"משנברא העולם". והממוצע, זהו שם א-ה-י-ה, "אנא זמין למיהווי", כלומר כביכול כבר קיום מציאות של תפיסת רצון, מחשבה, של בריאת העולם, אבל עדיין הדבר אינו יוצא לפועל, ולכן נשאלת שאלת **האיה**, כיון שהוא כבר התחיל בכח, ורק שלא יצא לפועל.

כאשר התפיסה היא "קודם שנברא העולם", אין שאלת **איה**, ושם זה ברור ופשוט, ביחס לבורא, אין שאלת **איה**, כי הוא נמצא לבדו, וביחס לנבראים אין שאלת **איה**, כי הם אינם קיימים כלל. **שאלת איה על הא-י-וה', הרצון והמחשבה לבריאה** אבל כאשר מתעורר בדבר הרצון העליון, שזה ה"אל"ף של **האיה**, שכמו שאומרים רבותינו אל"ף - **אלופו** של עולם, ומתעורר הרצון לברוא את העולם, ונעשה מציאות המחשבה, **החכמה, כח-מה**, שב'בכח' כבר נמצא העולם, כי זה נמצא במדרגת **חכמה** - **מחשבה**, זהו שורש הבריאה כמו שדורשים חז"ל כידוע על הפסוק "כי ביה ה' צור עולמים" עולם הזה נברא בה"א, עולם הבא נברא ביו"ד, וכאשר מתעורר א"כ, הרצון והמחשבה לברוא את העולם, אז מתגלה השם א-ה-י-ה של "אנא זמין למיהווי", שם, כמה שזה "זמין", נשאלת ונעמדת השאלה - **איה**, איפה מקום שורש מציאות הנבראים, זה שאלת **איה** **מלעילא לתתא**.

ויש שאלת **איה**, שהיא בדיוק הפוכה, שאלה מתתא לעילא, כאשר נמצאים בתוך תפיסת הבריאה ההבנה היא כך, שם א-ה-י-ה שורשו א' י' וה', והרי כמו שהוזכר לשון חז"ל, עולם הבא נברא ביו"ד, עלם הזה נברא בה"א, וכאשר מצטרף ומשתלשל העולם הבא לעולם הזה, מלעילא לתתא, מהעולם הבא, נעשה עולם הזה, ומתתא לעילא, מהעולם הזה מגיעים לעולם הבא - "התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין".

- ולכן, מצד כך זה נקרא עולם הזה, והעולם **הבא** נקרא **הבא**, כי הוא מה שבא לאחר מכן, זה מתתא לעילא, "התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין", אבל מלעילא לתתא, קודם העולם הבא, ולאחר מכן, מציאות של העולם הזה, שמן העולם הבא, משתלשל ונעשה מציאות של עולם הזה, ולכן, מה שבעולם הבא, זה אות י', ההשתלשלות היא ההמשכה של הי', שמהי נעשה מציאות של ו', זה ההגדרה של שם הוי"ה, שנעשה י-ה-ו-ה, כלומר, השורש הדבר זה י' וה', אבל בהמשכתו של הי', כשהוא נמשך לתוך מציאות הבריאה, דהיינו, כשהעולם העליון שהוא י', "עולם הבא נברא ביו"ד - נמשך למציאות העולם, הרי שההמשכה גופא, משנה אותו מאות י'

לאות ו'. ולפיכך מהי' וה' - נעשה ו' - ה'. וזה יסוד דברי רבותינו שבעלמא דידן, אנחנו נמצאים במדרגה של ו' וה', שזה השורש של 'חמשה חומשי תורה', ו'ששה סדרי משנה', ובעולם העליון, נמצאים במדרגה של י' וה', כלומר, בשורש כח הדבר, מה שבעלמא דידן, העולם הזה, הוא הנברא בה', זה הה' התחתונה. ובעולם הבא, הוא הופך להיות עולם הזה, כשנמצאים בעולם הזה, אז, העולם הבא הוא עולם הבא, אבל כשנמצאים בעולם הבא, הרי שהוא הופך להיות עולם הזה, בערכו שלו, ואז, הגילוי הוא י' וה', זה צורת הדבר מתתא לעילא.

וא"כ, כאשר נשאלת שאלת **האיה** מתתא לעילא, גידרה היא, שכיון שאנחנו נמצאים עכשיו בעולם שהוא ו' וה', לכך נשאלת שאלת **האיה** על האותיות שמרכיבות את תיבת **האיה**, איפה הגילוי של הי' והה', ואיפה הגילוי של האל"ף ה'אלופו של עולם', שברא את עולמו, וכשהוא ברא את עולמו במחשבה, צורת הדבר היה י' וה', וכשה נשתלשל לפועל, זה נעשה ו' וה', ואנחנו בערכינו שלנו שאנחנו נמצאים השתא בעולם הזה, שהוא במדרגה של ו' וה', הרי שנשאלת שאלת ה'איה', איפה הגילוי של הי' וה' שזהו האופן של מדרגת החכמה, מדרגת המחשבה, שמציאות הי' וה' נעלמת. **"דפו ידיהם מן התורה", אחיזה בו-ה' בלי אחיזה בי-ה'** הדוגמא הבהירה לכך שזה מתחדד, זה בעמלק, שבא לישראל כאשר הם חנו ברפידיים, כדברי חז"ל שנקרא **רפידיים** משום שרפו ידיהם מן התורה, כלומר, התורה שמתגלה בה היקדמה לעולם אלפיים שנה' כמו שאומרים חז"ל כידוע, שזה מה שנאמר "אאלפך חכמה", "אאלפך בינה", שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה, "אאלפך חכמה" ו"אאלפך בינה" הם שני אלפים, כמו שאומרים כבר הראשונים, ומצד כך, הגילוי של מציאות שורש התורה שהיא 'קדמה לעולם', כלומר, היא נמצאת במדרגה של המחשבה, נמצא לפי המתבאר השתא - והקבלת הדברים ברור, מיניה וביה - מדרגת התורה היא לא הוי' והה' ביסודה, אלא היא מתחילה מהי' והה' שנמצא בשורשו.

וזה מה שנאמר במלחמת עמלק, "כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור", "יד על כס י-ה", עמלק בא באופן של "רפו

ידיהם מן התורה", ברפידים, מה כוונת הדבר "רפו ידיהם מן התורה", הל' 'רפו' זהו מלשון רפיון, כלומר, זה אופן שהוא אוזו בדבר, ואינו אוזו בו, כלומר, זהו דבר רפוי, לא שאין אחיזה כלל בדבר, כי אז זה בבחינת "תורת עזבו", אבל לשון של "רפו ידיהם מן התורה" – "כי יד על כס י-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור".

מ"מ אם כן, נתבאר שמציאות הי' והה' היא נמצאת בהעלם המחשבה כדברי הראשונים, וע"ז חל שאלת ה'איה'.

או מלעילא לתתא, קודם שנברא העולם, שאז, זה נמצא רק בכח ולא נמצא בפועל, ואז, השאלה היא, איפה ה'פועל' של הדבר.

ומתנתא לעילא, עומק השאלה היא, איפה הגילוי של הי' והה' שצריך לחול מתנתא לעילא – שמחפשים את שורש המחשבה, ומתגלה רק מציאות העולם דידן, בלי

השורש. זה שאלת איה. **שאלת 'איה' באדם אחד החטא 'איכה'** כשאדם הראשון חטא, ואכל מעץ הדעת, שאז הוא נתגרש מגן עדן, לעלמא דידן, ל"בזעת אפך תאכל לחם",

שע"ז יחול ה"לעבדה ולשמרה", בהגדרה הכוללת מאד, עומק נקודת הנפילה – אילו אדם הראשון אכל מעץ החיים, כמו שמפורש

בחז"ל, הרי שהוא היה אוזו במדרגה של "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר", כלומר, הוא היה אוזו במדרגת

התורה שנקראת חיים, ובמידה מסויימת, זהו "עץ חיים למחזיקים בה", למחזיקים' דייקא, שהיפך 'ארפנו' הוא אוזו את הדבר

בחזקה, זהו "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר", אבל כאשר הוא חטא, ואכל מעץ הדעת, הוא יצא מתפיסת החיים

של חיי החכמה, הוא יצא ממדרגה של גילוי של תורה, שהיא במדרגת 'תורת – חיים', והוא נופל למדרגה של "דעת טוב ורע" –

מעורבים זה בזה, כלומר, הוא יוצא ממהלכי המוחין, כי המוחין הופכים להיות "טוב ורע מעורבין זה בזה", שזה בחינת דעת, מהלכי מוחין – אבל, כאן זה מהלכי מוחין דקלקול

של "מעורבין זה בזה", ואשר על כן, הוא נופל למדרגה תחתונה יותר, שעיקרו הופך להיות עולם המעשה. **מדרגת קודם החטא**

- **מחשבה מח ולב, ואחר החטא - העיקר הוא המעשה** – הרי היסוד שהעיקר הוא לפי המעשה, יסוד הוא בתולדת החטא, לא קודם החטא, קודם החטא, העיקר לא היה

מעשה, קודם החטא, העיקר היה בשורש הרוחני של הדבר, "לעבדה ולשמרה" זו מצות עשה ומצות לא תעשה – אבל בעומק, זה לא היה מצות עשה ומצות לא תעשה כפשוטו, אלא זה היה השורש של המצות עשה, שזה אהבת ה', ושורש מצות לא תעשה, שזה יראת ה', כלומר, דבר ששייך

במחשבת המח והלב, זה היה המדרגה של אדם הראשון קודם החטא, כדרשת חז"ל "לעבדה ולשמרה – זו מצות עשה ומצות לא תעשה", אבל כמו שחידדנו, שעומק הגדרת חז"ל, זה לא כפשוטו, מצות עשה בפועל, ומצות לא תעשה בפועל, [כמובן, לא תעשה הוא לעולם לא בפועל, אבל כפשוטו, הוא ההעדר של הפועל] אלא כדברי הרמב"ן הידועים, ששורש כל מצות עשה הוא אהבה, ושורש כל מצות לא תעשה הוא

יראה, וברור ופשוט הדבר, שאדם הראשון קודם החטא, תפיסת מדרגת המצוות שהיה לו, זה לא היה בהתפוררות שזה בחינת ה'עפר', אלא האחיזה שלו במצוות, היה בשורשים, וא"כ, כיון שנתבאר כדברי הרמב"ן, שהשורשים של המצות עשה והלא תעשה, הוא אהבה ויראה, א"כ, מונח

מיניה וביה בהגדרת הדבר, שמצוותיו של אדם הראשון 'לעבדה ולשמרה' יסודם היה מדרגת אהבה ויראה, ששייך למח ולב, זה היה מדרגת אדם הראשון קודם החטא.

אבל כאשר הוא חטא בעץ הדעת טוב ורע, כמו שנתבאר, והוא יצא ממהלכי המוחין, "אין אדם חוטא אא"כ נכנסה בו רוח שטות", שהשורש של זה, הוא בחטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע, שזה הרוח שטות שנכנסה בו, ועל ידי כן, הוא יוצא ממדרגת המוחין ביסודו, והוא נכנס למדרגת העשיה, שזה ה'לעבדה ולשמרה' שהוא באופן של "בזעת אפך תאכל לחם".

– אז, מיניה וביה, חל בו תפיסת שאלת ה'איה', הוא נעלם ממדרגת המוחין, ונכנס למדרגת העשיה, אז נשאלת עליו שאלת הראשון לאחר שהוא אכל מעץ הדעת, אומר לו הקב"ה: "איכה", שזה איה-ך, שהכ' כאן מתפרש, ששאלת האיה היא ביחס אליו, שזה ההבדל בין 'איה' ל'איכה', איה – זה שם תואר כללי, ו'איכה' זה חל ביחס לתואר אדם הראשון, ובעומק, הוא איבד את הכח של ה"אדמה לעליון" שזה כ'

הדמיון, כ' המדמה, שמדמה עצמו לעליון, זה מה שנאבד ממנו בשורש השורשים, אבל מכל מקום, הקדוש ברוך הוא אומר לאדם הראשון "איכה", 'איה', כלומר, כיון שהוא ירד ממדרגת המוחין למדרגת העשיה, מכח כך נשאלת השאלה, איפה המוחין, 'איה' – איפה השורש של מציאות המוחין בשורשם, כאן מונח השורש של השאלה שהקב"ה שואל את אדם הראשון, דייקא ביחס ל'איה', כי כשהוא נמצא לתתא, ונאבדה המדרגה העליונה, כאן מונח שורש מציאות ה'איה'. 'איה מקום כבודו', הגדרת מקום

- **מקיים, קומה** הדוגמא הבהירה הנוספת, של שאלת איה, זה מה שהמלאכים שואלים, שאנחנו אומרים במטבע הקדושה, "איה מקום כבודו", שביחס ל'מקום כבודו', חל שאלת ה'איה'.

וביאור הדברים: מקום כידוע, נקרא מקום, כמו שמבואר בר' חיים מואלוז'ין – מלשון של מקיים, כל דבר שאין לו מקיים, אלא יש רק ניצוצות של מקיים, הרי שהוא בטל, נופל, היפך לשון מקיים שהוא מלשון קם – "תקומה היתה לו", לעומת כך, דבר שאין לו מקיים, אם אין לו מקיים כלל, הרי הוא כלא היה, הוא לא קיים, אבל אם יש לו 'חלקי מקיים', ניצוצות של 'מקיים', ואין לו קיום גמור, כמו "קיסתא דחיותא" וכדו', מעט חיות, זהו גדר של מת, כלומר, הוא שוכב לארעא, אין לו מקום, אין לו תקומה, אין לו קימה, זהו לשון של מקום, מקום כלומר, הוא מקיים את הדבר באופן של קומה, זה נקרא מקום.

והדוגמא הבהירה לכך זהו מערת המכפלה שמבו' בגמ' שנקראת כך משום שהיא 'כפולה בקומות' ו'כפולה בזוגות', וברור הדבר, מה כוונת הדבר 'כפולה בקומות', הרי לכאורה זה רק 'היכי תימציי' בעלמא, שהיה חסר מקום, שלכן קברו באופן של 'כפולה בקומות', אלא מונח כאן הגדרת הדבר, שלעולם כל מת ההגדרה שלו, במה שהוא שוכב לארעא, שאין לו קומה, אבל במערת המכפלה שהיא 'כפולה בקומות', הם בבחינת "ישיני חברון", הם לא במדרגה של מתים, אלא, כיון שצדיקים במיתותן קרויים חיים, ובפרט האבות הקדושים, הרי שהם נקראים "ישיני חברון", והגדרת הדבר הוא, שצורת הקבורה שלהם הוא באופן של קומה.

'איה' מתגלה אצל ישראל, מכח שאצלם חל עומק נקודת נגיעת המוחין, להם יש את עומק נקודת המוחין, "לא שזפתה עין איה", כלומר, החכמה הנעלמת, שהיא עומק נקודת פנימיות החכמה, שם נמצא עומק שאלת ה'איה'. כלומר, על אף שהזכר שהמלאכים שואלים שאלת 'איה', אבל זה החיצוניות ששואל על הפנימיות, וא"כ זה 'איה' בחיצוניות ולא 'איה' בפנימיות.

מי יכול לשאול שאלת 'איה' בפנימיות? - רק ישראל, ששייכים לעומק כח החכמה, אבל הרי, "נעלמה היא מעיני כל חי", "ולא שזפתה עין איה", וא"כ מתגלה המקום של הנעלמות שבדבר, שם נמצא העומק של שאלת ה'איה', ביחס למקום הנעלמות של החכמה.

וא"כ, הגדר של ה' והה', להבין עמוק - שאלת ה' והה' - "כי בי-ה ה' צור עולמים", שהם העולם הזה והעולם הבא, זה נמצא בתפיסה של שנים, באותיות זה י' והה', שני שלבים, ה' שהוא הממשיך, והה' שהוא הכלי המקבל, כדברי חז"ל כידוע, אבל כאשר באה השאלה על העומק הפנימי של המוחין, השאלה היא על המקום שהם מתאחדים, על המקום שהם מתחברים - זה נמצא בא' שב'איה'.

והדוגמא הבהירה, יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה, תורה שבכתב יסודה הוא י', כמו שאומרים הראשונים כידוע, שכל כתיבה מתחילה בנקודה, וזהו י' שהיא בבחינת נקודה.

לעומת כך, הדיבור, יש בו ה' מוצאות הפה, זהו י' והה', תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. תורה שבכתב - זה ה', כמו שנתבאר, תורה שבעל פה - זה הה', זה שורש המוחין, שורש המחשבה, ומצד החלק של הפה, זה גם הופך להיות איפה - אי-פה, שזה אותו שורש בעומק. **עומק שאלת ה'איה' ביחס ל'אחד' הנעלם** אבל מכל מקום, מציאות השאלה הזו, היא נמצאת בעולם שיש מציאות של שנים, של י' והה', של עולם הבא ועולם הזה, של תורה שבכתב ותורה שבעל פה, בתפיסה שבה נמצא חלוקה למציאות של שנים.

אבל שורש החכמה שעליה נאמר שאיננה בר השגה, "נעלמה מעיני כל חי", והיא לא נגלית ל'עין איה', כלומר, שזה מקום

המוחין, הם "ישראל שעלו במחשבה תחילה להיבראות", להם יש מציאות של מוחין גמורים, אבל - "ישראל לגו ומלאכים לבר' כמו שאומרים חז"ל, המלאכים נמצאים בחוץ, "הן אראלים צעקו חוצה", שהם בחוץ, והם לא נמצאים במציאות של פנים, כלומר, אין להם את עומק גילוי ה"ישראל עלו תחילה במחשבה להיבראות".

ולפי מה שנתבאר הרי, לעיל, "ישראל עלו במחשבה תחילה להיבראות", כלומר, הם נמצאים ב'י' והה', לפני ההמשכה של זה לתתא, אבל כל מלאך נקרא **מלאך** מלשון שליחות, לפום שליחותו, כך הם נקראים, שזהו שמש, "למה זה תשאל לשמי והוא פלאי", מה שהם נקראים לפי שליחותם, כלומר, הם דבר המשתלח, ו'דבר המשתלח' זה ה' שנעשה ו', זהו הכח של שליחות, שהרי גדר כל שליחות זה 'ידא אריכתא', וזה צורת היד - צורה של ו', כידוע, זה נקרא "ידא אריכתא", וזה מדרגת המלאכים.

ומצד כך, המלאכים שאין להם את הנגיעה בתפיסה הפנימית של המוחין, שהיא בבחינת גילוי של שורש המקום - המקיים, שזה מציאות המוחין, שהם מציאות של מקום, הגדר של הפנימיות הזו, עליה חל עומק שאלת המלאכים ששואלים "איה מקום כבודו", ה"כבוד חכמים ינחלו", שדורשים חז"ל "אין כבוד אלא תורה", ה'כבוד חכמים ינחלו' שזה גילוי מציאות המוחין, שם עומדת שאלת המלאכים "איה מקום כבודו", שזה שאלה מהחיצוניות לפנימיות, שנעלם המציאות של הפנימיות, זה עומק הגדר של שאלת 'איה' ששואלים המלאכים כמו שנתבאר.

וא"כ, מציאות שאלת ה'איה' שנתחדדה, מלעילא לתתא, ומתתא לעילא, חל עומק כח מציאות של שאלת 'איה', שנסתר התפיסה של העולם הפנימי, נסתר עומק נקודת השורש.

הסברנו א"כ, עד עכשיו - ובקצרה, האל"ף של 'איה', שזה 'אלופו של עולם', והי' והה', שזה השאלה ביחס למוחין, שזה המציאות של "קדמה לעולם אלפיים שנה", מציאות של מוחין. **שאלת 'איה' של ישראל על מקום הנעלמות** אבל במעמקים יותר, ב'איה' מונח השאלה - "קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד", כאשר עיקר שאלת

- והדוגמא הנוספת לכך, מה שיש מסורת שרבי מאיר קבור באופן של קומה - מצד הקלקול זה קבורת חמורים, אבל מצד התיקון שבדבר, זה 'קומה' מעין המציאות של חיים, דבר שעומד, שהוא נשאר בקומתו, זה מציאות של קומה שלימה שמתגלה אפילו במיתה, שעל זה נאמר במערת המכפלה **תקומה** היתה לו, ונאמר בה שהיא 'כפולה בקומות', כלומר, היא עומדת בקומוותיה, באופן כזה שלעולם נשאר בה מציאות של קומה, זה הצד של הדבר מצד מהלכי התיקון.

- היפך ה"תשת עלי כפכה" של חטא אדם הראשון שנעשה ההשפלה, כאן נעשה מהלכי תיקון שחוזר מציאות הקומה, "ויקם השדה" שדרשו חז"ל "תקומה היתה לו", זהו מערת המכפלה שהיא כפולה בקומות, קומה ע"ג קומה כמו שנתבאר, "ואולך אתכם קוממיות" - קומה כפולה.

והעומק של 'קומה כפולה' עניינו, כי בקומה התחתונה נמצא הו' והה' של מציאות ההמשכה, ושם יש "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה אשר ממנו לוקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב", אבל בקומה העליונה, שם נמצא ה'י' והה', שם נמצא המדרגה של ראש, והרי הגמ' אומרת בבבא בתרא ברבי בנאה דהוה מציין מערתא, וכשהוא הגיע למערת המכפלה, הוא ראה את אברהם אבינו, שהוא עוסק בראשה של שרה, בשערותיה, כלומר, הוא עוסק בראש, הוא עוסק במוחין, גם במיתתו, שמדרגה של מת היא "ימותו ולא בחכמה", אצל מדרגת קבורת האבות הקדושים, הם עוסקים ב'ראש', בבחינת "כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים", שנעשה מציאות של חיים, גם במקום מיתתם, זה עומק הגדרת הדבר, מה שחל שם קומה שלימה, קומה ע"ג קומה, "ואולך אתכם קוממיות", לא רק הקומה התחתונה של הו' והה', אלא מתגלה הקומה העליונה, זהו מקום קבורתם של האבות הקדושים, זהו התפיסה שנקראת 'מקום דתיקון'. **מדרגת המלאכים, ולפי"ז שאלתם, 'איה מקום כבודו'** ולפי"ז, כשהמלאכים שואלים "איה מקום כבודו" - "איה מקום כבוד להעריצו", "איה מקום", כלומר, נעלם המקיים, הדבר נעלם ממציאות ה'מקיים'. שורש מציאות

הנעלם, הנעלמות הפנימית, היא נמצאת במקום האחדות, במקום ה'אחד', שלמעלה מהחלוקה למציאות של שנים.

ומצד ההבחנה הזו, עומק השאלה 'איה', היא 'איה' ביחס ל'אחד' הנעלם, ל'אחד' הנסתר, למקום שהדברים מתאחדים.

התאחדות שב'אחד' וה'אחד' בעצם - לתתא,

ה'אחד' מתגלה באופן של אחדות, א' - אחדות, ח' - חסד, ד' - דין, שזה ר"ת אחד כדברי רבותינו, א"כ, ה'אחד' מחבר את הענפים, את החסדים והגבורות, חסדים ודינים מצטרפים יחד אהדדי, זה תפיסת

ה'אחד' כאשר הוא מתאחד לתתא, אבל

בעומק, זהו אחדות, זה לא 'אחד', בשורש

השורשים, שם הא' זה הא' של ה'אחד

בעצם, זה האל"ף של הפלא, שמתחלפים

אותיות המילוי של האל"ף לפלא, שם

מקום האחדות הגמורה, שם מקום ה'אחד

בעצם' שלמעלה ממקום האחדות, וע"ז

בעומק, חל שורש תפיסת שאלת 'איה',

כי ה'אחד' בעצם, לא האחד המצטרף,

אלא האחד בעצם, הוא דבר נעלם בעצם

מציאות הבריאה, עצם כך שהקדוש ברוך

הוא ברא נבראים, הבריאה שנבראה בב'

- 'בראשית', כלומר, היא נבראה בתפיסה

של שנים, שיש בורא ויש נבראים, בעצם

התפיסה שיש מציאות של נבראים, כאן

מונח כבר, שה'אחד' נעלם, ולזה נקרא

העולם עולם מלשון העלם כדברי רבותינו

כידוע, ושורש מציאות ההעלם היא

בהעתקה ממציאות של אחד למציאות של

שנים, מיחיד לריבוי, זה גופא עומק נקודת

ההעלם שקיים במציאות הנבראים.

ומצד הפנים הללו, עומק שאלת ה'איה',

היא נזעקת, בי-ה' שבאיה זה חיצוניות,

ובזה הסברנו - חיצוניות של מלאכים,

מלעילא לתתא ומתתא לעילא, אבל בכללות

זה נקרא חיצוניות של מלאכים.

ומכח הפנימיות של ישראל, זה שאלת

הי-ה' מצד ה'נעלמה מעיני כל חי', פנימיות

מציאות החכמה, ששם זה האחדות של

תורה שבכתב ותורה שבעל פה, אבל הם

מחוברים יחד אהדדי, כי הם ברי חלוקה,

מכח שנעשה בענפים, תורה שבכתב ותורה

שבעל פה, ומשם משתלשל - עולם הבא

ועולם הזה.

אבל בעומק יותר, שאלת ה'איה' ביחס

למציאות הא' בעצם, זה שאלת ה'איה'

ביחס למציאות הבורא יתברך שמו, ומצד

הפנים הללו, זה לא השאלה של "איה

מקום", של "איה מקומו", "איה מקום

כבודו", אלא זה ה'איה' של ההו"ה עצמו, בו

נמצא המציאות של שאלת ה'איה', כאשר

שואלים את הדבר ביחס למקום, זה שאלת

המלאכים, זה שאלת החיצוניות, "איה מקום

כבודו", שמצד המקיים שהוא מקיים דבר

זולתו, מכח כך שואלים 'איה מקום כבודו',

איפה הכח של שורש המקיים, איפה

שורש התפיסה הזו, שנמצאת בנעלמות

מהמלאכים.

אבל כאשר השאלה נשארת בשורש הראשון

שלה, שעל זה חל עומק שאלת ה'איה',

שם השאלה היא - לא על המקום, אלא

על עצם מציאות הדבר של ההו"ה עצמו.

עומק שאלת 'איה' בשורש השרשים,

על ה"הוה בעצם" שבשם הו"ה רבותינו

כותבים בדרך רמז כידוע, יש בגר"א ועוד,

שי' והה' שבפשטות הוא חצי משם הו"ה,

אבל בעומק, המילוי של הי' והה' הוא הו"ה

גופא. - יו"ד במילוי, וה' כשהוא במילוי

באופן של ה"א, עלה בידינו כ"ו, והרי שי'

וה' עצמו, נמצא בו שם הו"ה בנעלמות.

ומצד כך, בערכין דידן השתא, מה זה השם

של 'איה' - ההו"ה הנעלמת, הנסותרת,

עליה חל עומק שאלת ה'איה', כלומר,

עומק שאלת ה'איה' ביחס ל'אחד', ל"הוה

בעצם", לא ל'היה הוה ויהיה' שזה ה-עבר,

הוה ועתיד שבהו"ה, אלא ל"הוה בעצם"

שבהו"ה שהוא מקום הנעלמות שבדבר, זה

העומק של שאלת ה'איה' בשורש השרשים,

ביחס להווייתו יתברך שמו, שהוא "הוה

בעצם", כאן מקום שאלת ה'איה'. ואשר על

כן, אם נסדר את סדר שאלת ה'איה' מתתא

לעילא, כמו שנתבאר,

חיצוניות דמלאכים, פנימיות של ישראל,

ביחס למציאות שורש כח החכמה של

ההתאחדות שבחכמה. ויתר על כן, ביחס

למציאות הבורא יתברך שמו, ששם נמצאת

שאלת ה'איה' כמו שהוזכר. ולפי"ז ברור

הדבר, כאשר נשאל שאלת ה'איה' בעקידה,

כשיצחק שואל "ואיה השה לעולה", ואומר

לו אברהם אבינו "ה' יראה לו השה", זה לא

שנשאל שם במקרה "איה השה". **שאלת**

'איה שרה אשתך' כאשר נשאל שאלת

"איה שרה אשתך", זה ביחס לחיבור של

ההתפרטות, שהחיבור של ההתפרטות זה

חיבור של זכר ונקיבה, אברהם ושרה, זהו

"איה שרה אשתך", כדברי חז"ל, לחבבה

על בעלה "הנה באוהל", אבל שאלת ה'איה'

שהיתה כאן, הרי מעיקרא היא היתה נקראת

שרי ולאחר מכן שרה, שהיא נתחלפה מי'

לה', וע"ז חל בעומק שאלת ה'איה', ביחס

לשרה עצמה, ששורשה הוא י' ונתחלף לה',

זה ה'איה', ומכח כך הרי, המלאכים באים

לבשר ששרה מולידה [-"שרי עקרה אינה

יולדת, שרה יולדת"] ובעומק, זה "איה שרה

אשתך", שנאמר ביחס לאברהם, זה הי' וה'

שבאברהם, ונחמד עוד פעם - יש ביחס

לשרה עצמה, שבשורש שלה היא י' ונעשית

ה', זה "איה שרה", ואז, הם באים לבשר -

"והנה בן לשרה אשתך", וזה השורש ביחס

ל"איה שרה אשתך", איש - איש-י, אשה

- אש-ה כלשון חז"ל כידוע, ומצד כך זה

'איה' ביחס לחיבור של שרה לאברהם.

שאלת "איה השה לעולה" אבל יתר על

כן, ב"איה השה לעולה", ששם הרי, זה

העקידה, בעקידה, הדברים מתאחדים

בנקודת השורש, הם עקודים, הם מחוברים

במקום שורשם, שם נשאלת שאלת "איה

השה לעולה".

ומה אומר לו אברהם - 'ה' יראה לו השה',

מה ש"ה' יראה לו השה" כלומר, ההו"ה

יראה לו השה, יתגלה בעצם, שמתגלה

ההו"ה בדבר, זה גופא מה שכתוב "הו"ה

יראה לו השה", כלומר, "איה השה לעולה",

כאשר יהיה גילוי של דבר שכביכול יש

כאן שה לעולה, לא שזה לא היה, ובסוף

היה רק "איל נאחו בסבך בקרניו", לא

שמעיקרא היה ציווי על יצחק - "קח נא

את בנך את יחידך אשר אהבת וכו' והעלהו

לעולה", ולבסוף, 'העלהו' ולא 'שחטוהו',

שלא להקריבו, והיה את ההבחנה שבפועל

נקרב האיל, "איל אחר נאחו בסבך בקרניו",

שלפי"ז ה"איה השה לעולה" היתה שאלה

של טעות כביכול, שזה לכאורה פשטיה

דקרא. **מיהו ה"שה לעולה"** אבל בעומק,

באמת יש כאן "שה לעולה" שעולה

ומתעלה, כאשר השה עולה לעולה, מה

שנאמר "איה השה לעולה", כלומר, מתגלה

המציאות שישראל מתאחדים בנקודת

שורשם של מציאות "איה השה לעולה",

עקידת יצחק, שכמו שהוזכר פעמים רבות

מאד, זה לא עקידה של יחיד, של יצחק,

אלא שכיון שהרי "ביצחק יקרא לך זרע",

מילון ערכים בקבלה • גוף

ואינו עולה בשם העליון (עין שם, שער ט"ז, פ"ה). ופעמים מלביש התחתון את העליון מן החזה, וכמ"ש הגר"א והובא בלשם, שכך הלבשת עתיק את א"ק. ואינו עולה בשם העליון. והרי שעיקר שם גוף, קאי על שלישי ראשון של ת"ת. ופעמים קאי דייקא על שלישי אמצעי, שהיא חג"ת דת"ת. ופעמים כל ז"ת מתלבישים בתחתון כדוגמת עתיק דא"א, משא"כ חסד וגבורה, תרי ידים, אינו גוף ממש, ונה"י תרי רגלין ואות ברית קודש הם לבר מגופא. והרי שבפרטות עיקר שם גוף חל על הת"ת, ובהרחבה על כל הו"ק, ובהרחבה יותר על כל הז"ת, ודו"ק היטב (ובלשון מורחבת, נו"ה נקראים תרי פלגי "דגופא", כנודע. עין שם, ש"ח, פ"ד, מ"ת, ובהרבה מקומות).

ונקודת האמצע של הגוף נקרא "טבורא דלבא", וכמ"ש שם (שער י"ג, פ"ה, מ"ת) וז"ל, וביאור טבורא דלבא, הוא שת"ת (דא"א, וכן דז"א, ושם שער א"א, ולכך קאי על א"א) נקרא לב (וזהו בשלישי ראשון של ת"ת), ונקודת מחיצתו נקרא "טבורא דלבא", כי טבורא דגופא הוא בסוד ב' שלישים של ת"ת, עכ"ל. ובכללות תחילת הגוף, בראשו. וסופו או בסוף רגליו, וזהו כאשר כולל כל הו"ק. או סופו בסוף הגוף, שהוא מקום תחילת הרגלים, או בטבורו, וכמ"ש הלשם בהרחבה שכל פרצוף סופו בטבור, ומכאן ואילך שייך לעולם שתחתיו.

ובאמצע הגוף יש פרסא, כמ"ש (שי"ד, פ"ג, מ"ת) וז"ל, וצריך שתדע ענין אחד, והוא כולל בכל הפרצופים, והענין כי (בא"א, וכן בכל פרצוף) באמצע גופו יש חד פרסא ומסך מבדיל בין חצי העליונה לחצי התחתונה, כנראה בחוש הראות, ומבשרי אחזה אלוה איך יש קרום אחד (באלכסון) מחיצה המפסקת בין אברי הנשימה שהם הריאה והלב ובין איברים התחתונים שהם כבד ובני מעיים. והנה זה הפרסא אינו ביושר רק כי כאשר מתחלת מצד הפנים היא מתחלת מתחת החזה ממש, וכשמתרחבת ומתפשטת עד אחור היא עומדת כנגד מקום הטבור, עכ"ל. עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת
bilvavi231@gmail.com

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306



בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

03.579.3829 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 02.623.0294

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com